

**LR ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS ŽUVININKYSTĖS SKYRIAUS PATARĖJOS  
RAMUNĖS MICKUVIENĖS  
KOMANDIRUOTĖS Į MADRIDĄ (ISPANIJA)  
ATASKAITA**

*2019-09-27 3PR-104*

1. **Komandiruotės trukmė:** 2019 m. rugsėjo 25-26 d.
2. **Komandiruotės vieta:** Madridas, Ispanija.
3. **Komandiruotės tikslas:** dalyvauti rugsėjo 26 d. vykusiame Europos žvejybos ir akvakultūros produktų rinkų stebėjimo centro (EUMOFA) ir Europos Komisijos organizuotame susitikime „Antannas system“.
4. **Delegacijos sudėtis:** Ramunė Mickuvienė, Žuvininkystės skyriaus patarėja, Jurgita Grigaitienė, Žuvininkystės tarnybos prie LR žemės ūkio ministerijos vyr. specialistė.
5. **Komandiruotės finansavimas:** Komandiruotės išlaidos finansuojamos susitikimo organizatorių ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis.
6. **Atlikto darbo komandiruotėje rezultatai:**  
**Posėdžio eiga, rezultatai:**

Rugsėjo 26 d.

1. Posėdžio atidarymas

COM pažymėjo, kad EUMOFA šiais metais parengė 3 kartus daugiau studijų, nepaisant to, kad buvo sumažintas finansavimas. EUMOFA duomenų bazė darosi vis svarbesnė formuojant žuvininkystės politiką.

2. EUMOFA veikla: paskutinės naujienos ir pagrindinės inovacijos 2019-2020 m.

2.1. „Antannas system“ susitikimas: nauda iš paskutinių leidinių ir pasiekti rezultatai.

EUMOFA atstovas pristatė vidaus vandenų žvejybos duomenų naudojimo atvejus, analizės aktualijas.

2.2. Paskutinės naujienos ir planuojamos inovacijos

EUMOFA planuoja parengti analizę apie žuvininkystės produktų paruošimo ne žmonių maistui sektoriaus būklę EU šalyse. Taip pat planuojama bendradarbiauti su VN tiriant jų žuvininkystės produktų tiekimo grandinę, daugiau viešinti EUMOFA sistemą per banerius VN puslapiuose, mokymus, dalyvauti nacionalinėse konferencijose, pagerinti tiekimo balansą VN lygmeniu. Buvo pažymėta, kad lieka problemos su didmeninių pardavimų duomenų tiekimu. Labai efektyvus viešinimo būdas – talpinimas EUMOFA banerio VN institucijų interneto puslapiuose. EUMOFA planuoja išplėsti duomenų apimtį kuo plačiau. Siekia rinkti žuvininkystės rinkos duomenis iš Islandijos ir Farerų salų, kurie yra svarbūs produktų į EU tiekėjai. Kol kas renkami kassavaitiniai importo duomenys tam tikrų rūšių žuvų ir iš tam tikrų šalių, tačiau tai žadama plėsti, tiek tarp VN EU viduje, tiek su išorės šalimis. Nori padengti 68 šalių, kurios prekiauja su EU, užsienio prekybos duomenis – tai būtų didelė pažanga, kuri leistų EUMOFA tapti viena iš pačių detaliausių ir plačiausių prekybos duomenų bazių pasaulyje. Sunkiausia surinkti duomenis iš mažmeninės prekybos, jie dažnai kainuoja, renkami ne visose EU šalyse, dažnai skiriasi duomenų rinkimo metodologijos, kas neužtikrina duomenų vientisumo ir palyginamumo. Norėtų rinkti apie 60 rūšių duomenis kiekvienoje VN, suvienodinti rinkimo metodologijas. Kuria informacinę sistemą, kuri imtų duomenis iš didelės apimties prekybinių tinklų tinklalapių. LT pažymėjo, kad renka mažmenines kainas iš vietinių turgų. EUMOFA renka namų ūkių vartojimo duomenis neperdirbtų produktų, bet planuoja įtraukti ir perdirbtus produktus.

Akvakultūros duomenys labai vėluoja, net iki 2 metų. EUMOFA siekia pasitelkti patobulintą analizę ir „mašinių mokymąsi“ (machine learning modeling), tam, kad būtų užpildytos duomenų spragos numatant iš anksto duomenis, net jei dar nėra gauta aktualių. Kiekvienai rūšiai reikėtų skirtingų analizės modelių, nes skirtingos atskirų rūšių rinkos. Ištestuoti tokie analizės ir duomenų numatymo

modeliai būtų pakankamai patikimi. Ištestavus kelių rūšių duomenų numatymo modelius gauta paklaida siekė nuo 4,5-11,52 proc. priklausomai nuo rūšies. Mano, kad tokie numatomi duomenys būtų naudingi pramonei ir rengiant įvairias analizes.

### 2.3. EUMOFA analizės ir ataskaitos

Šiuo metu rengiami: prekybos balansai, VN prekybos profiliai, žuvų rūšių prekybos profiliai, pirminio pardavimo EU žemėlapis, makroekonominė informacija, atskirti, išsmulkinti duomenys, kainų struktūros analizės. Planuojami rengti žaliavos kaštų monitoringas, produktų kainų ir kiekių monitoringas tarptautiniu lygmeniu, nemaistinės produkcijos EU analizė.

EUMOFA parengė analizes apie vartotojų įpročius, organinę akvakultūrą, investicijas akvakultūroje, ikrų rinką, mėlynąją ekonomiką. Planuoja rengti analizes apie vidaus vandens akvakultūrą, uždaras akvakultūros sistemas, rinką nepageidaujamai priegaudai, žuvų miltus ir žuvų aliejų dar šiais ar kitais metais. Taip pat parengė ad-hoc analizes – tikslinės studijos valdymo planų palaikymui, tarptautinių susitarimų pamatinė analizė (RFMOs, SFPAs), inovatyvių sektorių ar nišinių rinkų studijos, žuvų rinka ne EU šalyse (Vietnamas, Kinija). Planuoja rengti – importo poveikis mažos apimties žvejybai, internetinė prekyba, laivyno atnaujinimas ir jo poveikis rinkai.

COM paklausė dalyvaujančių, kokias dar analizes galėtų pasiūlyti VN.

LT pasiūlė parengti studiją apie trečiųjų šalių nustatytą taisyklių dėl žinduolių ir paukščių priegaudos vengimo galimą įtaką prekybai žvejybos produktais. COM ir EUMOFA atstovai sutiko, kad tai aktuali tema.

PL iškėlė problemą, kad nėra aišku eksporto struktūroje, kokia dalis eksporto yra iš žvejybos ar akvakultūros, o kokia iš importuotos žaliavos.

EUMOFA paklausė, ar VN sutiktų taip giliai struktūriškai rinkti duomenis, kad galima būtų skaidyti eksportą.

### 3. Techninė diskusija apie pirminio pardavimo duomenis

EUMOFA pasiūlė išnagrinėti klausimyno atsakymus, gautus iš VN, ir aptarti iškilusias problemas (12 klausimų). Gauti atsakymai iš 18 VN, įskaitant LT.

Pirminio pardavimo duomenys daugumoje VN gaunami iš pirminio pardavimo pažymų.

EUMOFA siekia gauti patikslintus duomenis, net jei jie jau buvo pateikti, tačiau po to pasikeitė. Klausia, ar būtų galima patikslinti, kuo galėtų padėti EUMOFA, per kiek laiko. Siūlo nustatyti 6 mėn. duomenų patikslinimui. ES klausia, ar galėtų būti taisomi ir senesni duomenys. EUMOFA mano, kad tik išskirtiniais atvejais, kai paklaida didesnė negu 5 proc. DK pažymėjo, kad kiekiai galėtų būti keičiami, pavyzdžiui, teismo atveju, net po 18 mėn. ar vėliau. COM pažymėjo, kad duomenų patikslinimai po to ilgo laiko nebūtų labai aktualūs, nes būtų jau seni, tačiau EUMOFA atstovas pažymėjo, kad duomenų patikimumo dėlei galima būtų leisti ilgesnį duomenų pataisymo laikotarpį. Kiekviena VN pristatė savo galimybes pateikti patikslinimus. DK paklausė, nuo kurio momento būtų pradėtas skaičiuoti laikas. EUMOFA teigia, kad jiems svarbiausia yra duomenų pateikimo data. Patikslinimas galėtų būti siunčiamas kai tik pasikeitė duomenys, nelaukiant pateikimo periodo pabaigos.

EUMOFA klausia, ar visi pardavimo duomenys yra pateikiami. Kai kurios VN nepateikia duomenų iš mažos apimties žvejybos, pardavimo tiesiogiai vartotojui, iki 30 kg pardavimams, nes nėra atitinkamų reikalavimų pagal EU reglamentus. EUMOFA tikslas būtų gauti visus duomenis. LT pateikia visus duomenis. COM apibendrina, kad nėra kitos išeities tik susitaikyti su tuo, kad gaunama ne visų pardavimų informacija.

EUMOFA klausia, ar VN galėtų teikti duomenis apie užsienio šalių laivų iškrovimus ir pardavimus savo teritorijoje, taip pat VN laivų iškrovimus ir pardavimus užsienio šalyse. EUMOFA norėtų gauti visų laivų laimikio pardavimo duomenis tam tikroje VN.

EUMOFA klausia, kokias praktikas taiko VN, kad pagerintų duomenų surinkimą. VN informavo apie integruotų informacinių sistemų naudojimą, pardavimo pažymų pateikimo išplėtimą, atsekamumo duomenų naudojimą.

EUMOFA siekia surinkti daugiausia informaciją apie jūrinės žvejybos produktus.

EUMOFA siūlo rinkti visų pardavimų, ne tik žmonių maistui, duomenis ir jų neišskirti maistui ar ne. Problema yra, kad nėra aiškios takoskyros tarp pardavimų žmonių maistui ir ne žmonių maistui, nes nėra tokios grafos pardavimo pažymose, jei žuvis gaudomos specialiai ne žmonių maistui ir neišskiriama nepageidaujama per mažų žuvų priegauda. UK siūlo nurodyti pagal tai, koks buvo žvejybos tikslas, ar gaudyti žmonių maistui, ar ne. ES klausia, ką VN daro su žuvimis, kurios apskritai neparduodamos. UK pasakė, kad tokia žuvis vis tiek deklaruojama. DK atkreipė dėmesį, kad tokie duomenys neturėtų būti įtraukti į pardavimų statistiką, nes iškreiptų vertę.

EUMOFA identifikavo problemą, kad skirtingos šalys skirtingai nurodo pardavimo vietą. Pirminis pardavimas turėtų būti vykdomas ne toliau kaip 20 km nuo kranto, tačiau faktiškai ne visada taip būna ir tada kai kurios VN iš viso neteikia duomenų, jei žuvis buvo išvežtos toliau ir parduotos. COM pažymėjo, kad pagal kontrolės reglamentą VN turi sudaryti pardavimo vietų sąrašą ir jį pateikti COM, tai ir galėtų būti duomenų apie pardavimo vietą teikimo pagrindas. ES pasakė, kad jei žuvis išvežamos toliau nei 20 km visada turi būti pateikiamas važtaraštis. LT informavo, kad duomenis teikia neišskirdama pagal kontrolės reglamentą nustatytų pardavimo vietų duomenų, bet juos agreguodama į 4 vietų duomenis, kad nebūtų pažeidžiamas konfidencialumas, nes kai kuriose vietose išsikrauna po vieną įmonę.

EUMOFA pažymėjo mokymų ir reguliarių duomenų patikrinimų svarbą, kad duomenys būtų patikimi. EUMOFA norėtų sudaryti naujas duomenų suderinimo taisykles, pradėti duomenų patikslinimą ir suteikti galimybę pateikti patikslintus duomenis. COM sutiko, kad naujos taisyklės būtų visiems persiųstos susipažinti ir pateikti pastaboms.

5. Komunikacija su socialiniais partneriais: aktyvi rolė siekiant geriau pasiekti naudos gavėjus Eurofish atstovė pristatė EUMOFA duomenų bazės viešinimo ir pasiekiamumo didinimo priemones – tai 24 kalbomis prieinamas internetinis puslapis su naudojimo vadovu, naujais įrankiais įvairiais pjūviais naudoti informaciją; spaudos pranešimai, naujienlaiškiai, informacija socialiniuose tinkluose. Siekiant gerinti paslaugas vykdomos apklausos, sukurtas tinklas pilotinių testuotojų ir sistemos naudotojų, kurie teikia savo įžvalgas. EUMOFA organizuoja seminarus, pristatymus nacionalinėmis kalbomis. Kone kas savaitę EUMOFA dalyvauja įvairiuose renginiuose. VN gali teikti pasiūlymus ir kviesti dalyvauti nacionaliniuose renginiuose ir EUMOFA atstovus. Labai naudinga, jei EUMOFA baneriai būtų nacionalinių administracijų puslapiuose. COM apibendrino susitikimo rezultatus. Paklausė, kuri VN sutiktų kitais metais priimti „Antennas systems“ susitikimą.

LT pasiūlė, kad susitikimas būtų organizuojamas Vilniuje.

## 7. Išvados

EUMOFA duomenų sistema gali būti naudinga ne tik administracijoms, bet ir žuvininkystės sektoriaus socialiniams partneriams, tačiau turėtų būti plačiau skleidžiama informacija apie jos galimybes.

## 8. Pasiūlymai dėl tolimesnių LT veiksmų

Pagal susitikime pasiektą susitarimą teikti patikslintus žvejybos produktų pirminio pardavimo duomenis per 18 mėnesių nuo jų pirminio pateikimo dienos.

Patalpinti EUMOFA banerį Žemės ūkio ministerijos ir Žuvininkystės tarnybos interneto puslapiuose. Rengtis priimti kitais metais „Antennas systems“ susitikimą, pradėti jį organizuoti.

Žuvininkystės skyriaus patarėja



Ramunė Mickuvienė



Agnė Baarmūšavičiūtė-Palionienė  
2015-09-30